

Prat och planering gynnar projekt – för allkonstnärer

I några veckor har Håkan Kjellgren på Kjellgrens Industri & VVS-isolering från Borås haft ett isoleringsprojekt i Nykvarn. Han tog vägen förbi föreningens nya adress och berättade om det och om allehanda utmaningar för ett isolerföretag. Det var ett mycket uppskattat initiativ som föreningen uppmuntrar alla medlemmar att kopiera. Välkomna!

Håkan Kjellgrens senaste projekt är ett av de goda exemplen med bra förutsättningar, gott om plats och rätt planering. – Det har rätt igenom varit ett mycket bra samarbete, berättar Håkan Kjellgren.

Hur har det blivit det så?

– Ja, vi pratar med varandra, ler Håkan Kjellgren. Och så har det gått åt en hel del wienerbröd.

Han berättar att arbetet rullat på enligt plan och gått i etapper vilket gjort att hans egen planering fungerat utmärkt i och med att alla vetat när och var saker ska hända, med tidplan för de inblandade disciplinerna. Nästa glada skratt kommer när jag frågar om han fått plats med sitt isoleringsmaterial för vidare transport i den stora lokalen.

Allkonstnär med certifikat för det mesta

– Ja, jag har fått rum med allt materialet och haft en angiven plats för det i den stora hallen i ett uppsatt partytält. Och så får man forsla runt det i byggnaden med truck.

Vem gör det?

– Jag förstås. Jag har truckkort. Jag har

nog alla kort man kan ha förresten, lägger Håkan till. Svetsning, truck, lastbil, auktorisation, etc.

Är det ett av isoleringsmontörens signum? Att vara allkonstnär?

Håkan Kjellgren bekräftar att det är det lilla fåmansföretagets och yrkets förutsättning och utmaning.

– Jag måste ju lösa vissa förutsättningar. Om valet är att lösa problemet eller stoppa jobbet – vad tror du vi gör?

Bättre att isolera än att inte isolera alls

Isoleringsmontören, som ofta kommer in sent i processen, är mycket lösningsorienterad men självklart måste arbetet stoppas vid förutsättningar som skapar sämre prestanda eller ger risk för felaktigheter i installationen.

– Det är alltid viktigt att vara införstådd med vad lösningen eller problemet får för följder och hjälpas åt tillsammans med både VVS-företaget och beställaren/byggföretagets projektledare.

Håkan Kjellgren tar upp några viktiga punkter som han alltid försöker förklara och förebygga i sina arbeten. Det är dels att "rör-i-rör-lösningar" självklart måste

isoleras. Det borde vara självklart men det kan råda missuppfattningar inom området. Han nämner också schakt som han beskriver som "våldigt varma och goa". Till gagn för temperaturen och för legionellabakterier men inte för hälsan och rätt funktion. Här välkomnar han den funktionsbeskrivning som IF ger ut snart tillsammans med Säker Vatten. Sedan berättar han om en kollega och visar bild på en till synes omöjlig arbetsställning ur såväl arbetsmiljö som isoleringsteknisk synvinkel. En tillbyggnad där Kjellgrens och Timmele Isolering fick lösa platsbrist och arbetsutrymme genom att bygga en låda för isoleringen. – Det blev ju inte bra, säger Håkan Kjellgren. Men bättre än att inte isolera alls!

Han visar också på hur han brukar rörmärka kylisolering och uppmana de som "kommer efter" att iaktta försiktighet så att de inte genom att sätta buntband och dylikt gör överkan på isoleringen.

– Man måste förstå att varje ingrepp försämrar isolerförmågan och kan ge upphov till kondens, frysning, korrosion och mögel. Och det vill ju ingen ha – eller hur? ■

Isoleringsnivåer för
Varmvatten/Varmvattencirkulation/Värmesystem

Mest energieffektiv	< 20	20–50	50–100	100–200	200–350
A	50	60	80	100	120
B	40	50	60	80	100
C	30	40	50	60	80
Minst energieffektiv					

Isolerings tjocklek för olika rördimensioner och per isoleringsnivå A–C enligt tabell i RA-AMA VVS & Kyl 2016.

Allt solklart i nya AMA?

Informationsseminariet om nya AMA VVS & Kyl 2016, i HSB:s lokaler i Stockholm, var till bredden fullsatt när Martin Brunnkvist presenterade nyheterna i den nya "byggbibeln". Han är projektledare för AMA VVS & Kyl och huvudredaktör tillsammans med Eva Eneström Schmieid.

Martin Brunnkvist började med att presentera den stora arbetsgruppen kring AMA och vad man i vida drag har förändrat som begriplighet i språket och tydliga hänvisningar.

Martin Brunnkvist

Han berättade att de olika redaktionsråden och det faktiska arbetet med nya boken började redan 2013. För IF:s del började det sommaren 2012 när IF ifrågasatte en hel del om serietabell och annat, men var lite sent ute i remissrundan. Frågan var dock väckt och på det sätt kom IF med i processen direkt och tog dessutom plats i redaktionsrådet där det saknades personer med isoleringskompetens.

Monteringsmått med även i ventilationskapitlet
Resultatet ser vi nu i nya RA som är kopplat till AMA och där gamla serietabellen är borta. Nu måste konstruktörer och konsulter räkna på och med den tekniska isoleringen. Den stora publiken hade inga synpunkter eller yviga reaktioner på det. I RA:s ventilationskapitel har man (på inrådan av bland andra IF:s arbetsgrupp) lagt in monteringsmått för kanaler och isolering.

Mycket är ändrat i kylkapitlet på grund av ny gasförordning bland annat och för specifika medier. Även i kylkapitlet är större hänsyn tagen till energianvändning vilket ju också är en av uppdateringarna i isoleringstabellen.

Beställaren involveras i isoleringskraven

IF har träffat Martin Brunnkvist separat för en diskussion om tillämpningen av AMA och om hur vi instruerar konsulter och konstruktörer så att det blir lättanvänt och rätt. En sak som Martin Brunnkvist särskilt nämnde är att beställaren, som sällan är insatt i beställningen av teknisk isolering, i dag blir mer involverad med nya AMA.

– Konsulten eller konstruktören måste för att kunna räkna på rätt isolering veta vilken isoleringsnivå beställaren vill ha, det vill säga A, B eller C. På så sätt måste beställaren ta ställning till vilken energiförlust man accepterar och vilken effekt installationen ska medverka till.

Besiktningsspersonerna kontrollerar att handlingarna följs

– Beställaren anger nivå, konsultens ansvar blir att räkna och föreskriva tjocklekar per rördimension, VVS-företaget och isoleringsfirman är förstas ansvariga att göra så som handlingen föreskriver, fortsätter Martin Brunnkvist. Besiktningssansvarig och beställare kan nu se exakt vad som föreskrivits så att det lätt kan följas upp och bli rätt.

Läs mer om nya AMA på sidan 78 i tidningen och se också exemplet här intill om hur fel (och dyrt) det kan bli med de gamla tabellerna. Det löser de nya!

Energikrönikan

Dyra fel med gamla tabeller

I ett nytt stort byggprojekt blandade ansvarigt VVS-företag ihop föreskriftens hänvisningar till serietabellens beteckningar ur AMA 12 och 09. Av den anledningen drog VVS-montören rören alldeles för tätt. Serie 2 blandades ihop med serie 42 och därmed saknades 30 cm för att föreskriftens tjocklek skulle få rum (cirka 700 m rör. Vilket energislöseri!).

Isoleringsentreprenören såg det med en gång på plats och kontaktade projektledaren som i sin tur nu bett rörföretaget att dra om alla rören. Det blir förstas mycket kostsamt och onödigt för alla inblandade parter.

Beräkningar enligt nya tabellen mer tydliga
Nya AMA-tabellen (eller snarare RA-tabellen) är inte lik någon av de tidigare och risken för sammanblandning utblir. Väljer man bara först isoleringsnivå så är det lätt att se vilken dimension som ska ha vilken tjocklek. Det ska sedan tydligt stå i föreskriften.

Tabellens beräkningar är utförda enligt vissa givna förutsättningar (normalförhållanden) och självklart får man räkna om vid andra temperaturer etcetera. IF ska ta fram beräkningar på enkla omvandlingar.

Vi får väsentligt bättre förutsättningar för att både beställare ska få rätt isolering och hur isoleringsmontören ska sätta upp den samma. Och isoleringens funktion med energieffektivisering som följd kommer i dagen. Äntligen!

FOTO: ELINA KAMULDIN

ÅRSMÖTES-påminnelse – SKRIV UPP

Kom ihåg att boka in 21–22 april för att ha kul med IF-kamraterna!